

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความปรารถนาอันสูงสุดประการหนึ่งของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานของตนเองเข้าโรงเรียนก็คือ เพื่อให้บุตรหลานเหล่านั้นได้รับการศึกษาสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ โดยมีความเชื่อว่า เมื่อพวกเขามีการศึกษาสูงขึ้นเพียงใด ย่อมจะมีโอกาสก้าวหน้ามากขึ้นเพียงนั้น กล่าวคือ สามารถหางานทำได้ง่าย ได้เงินเดือนหรือค่าจ้างสูง และจะเจริญก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ ตามสติปัญญาและความสามารถอันพึงมี แต่สภาพเมืองไทยในปัจจุบัน ความปรารถนากลับกลายเป็นว่า เลื่อนหายไปที่ เนื่องจากมีปัญหาค่านักศึกษานานาประการ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2526: 5) ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาค่านักศึกษาในปัจจุบัน เช่น สถานที่เรียนไม่เพียงพอ ประชากรวัยเรียนมีปริมาณมากขึ้น และปริมาณของตำแหน่งงานหรืองานอาชีพต่าง ๆ มีไม่เพียงพอที่จะรับผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับทุกปีได้

ในปัจจุบันประเทศไทยมีนักเรียนประถมศึกษาซึ่งกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนปีละ 6 ล้านกว่าคน เฉพาะโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีถึง 6,363,899 คน คิดเป็นร้อยละ 85.15 ของนักเรียนประถมศึกษาทั้งประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : ง) เด็กเหล่านี้มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526: 155) นักเรียนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ไม่ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาจะเข้าสู่ตลาดแรงงานปีละประมาณ 6 แสนคน ซึ่งมีอายุเพียง 11-12 ปี (สำเร็จ ประเสริฐสุข 2526: 3) เด็กส่วนหนึ่งจะอยู่บ้านช่วยบิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมในชนบทและอีกส่วนหนึ่งได้ละทิ้งถิ่นฐานเข้าไปหางานทำในเมือง เราไม่อาจมั่นใจได้ว่า เด็กเหล่านี้จะมีความรู้ความสามารถเพียงพอในการประกอบอาชีพตามควร แก่วัยและความสามารถของ

คนได้เพียงใจ ถ้าเราไม่ไ้ปลุกฝังพื้นฐานทางค่านาชีพให้เขาเหล่านั้นอย่างเพียงพอ ทั้งแต่เขาวัยในขณะที่เขากำลังอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา

ค้วยเหตุนี้้นักการศึกษาจึงมีแนวคิดใหม่ที่จะปรับปรุงระบบการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น กล่าวคือ ใ้รู้หนังสือและสามารถนำความรู้ที่ไ้รับไปประกอบอาชีพไ้ค้วย โดยเปิดโอกาสใ้ผู้เรียนไ้ศึกษาหาความรู้ทั้งค่านาวิชาการและวิชาชีพอย่างจริงจัง และในขณะเดียวกันจะตองปลุกฝังใ้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ค้ตองงานอาชีพสุจริตทุกชนิด ปลุกฝังกิจนิสัยในการทำงาน รักงาน นอกจากนี้จะตองส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในชุมชนหรือท้องถิ่นใ้มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจพร้อม ๆ กันไป ค้วย ดังนั้นเมื่อมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ วิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ จึงปรากฏอยู่ในหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาและมีธยมศึกษา

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่สำคัญกลุ่มหนึ่งในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 มุ่งสอนใ้ผู้เรียนรักงาน ทำงานเป็น และใ้มีเจตคติที่ค้ตองงาน ประกอบควยงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง ซึ่งเป็นงานพื้นฐานที่ทุกคนตองเรียนเหมือนกันตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เพื่อปูพื้นฐานในค่านาชีพแก่นักเรียนทุกคน นอกจากนั้น ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 หลักสูตรยังไ้เพิ่มงานเลือกเข้ามาอีก 5 แขนงควยกันคือ งานเลือกแขนงงานบ้าน แขนงงานเกษตร แขนงงานช่างประดิษฐ์ แขนงงานช่าง และแขนงงานอาชีพอื่น ๆ งานเลือกนี้จะช่วยเพิ่มพูนทักษะ ลักษณะนิสัยในการทำงานใ้แก่ผู้เรียน เป็นการส่งเสริมการเรียนงานพื้นฐานใ้เข้มข้นยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป้นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 162)

หลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพนั้น เปิดโอกาสใ้ผู้ใช้หลักสูตรปรับปรุงใ้เหมาะสมกับสภาพและความตองการของท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ จะเห็นไ้จากคำชี้แจงในการใช้แผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2526 : (10)) ข้อ 9 ที่กล่าวไว้ว่า

เนื้อหา กิจกรรม และงานที่เสนอแนะไว้ให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จับคู่ไว้ เป็นกลาง ๆ มีความยากง่ายตามวัย และความสามารถของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพชีวิตจริง เพื่อใ้การ เรียน การสอน นั้นเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด ผู้สอนควรปรับเปลี่ยนกิจกรรม หรือเลือกงานให้เหมาะสมกับเพศ วัย และสภาพในแต่ละท้องถิ่น ใด...

นอกจากนั้น ในส่วนที่เป็นงานเลือก กรมวิชาการ ได้จัดสรรงบประมาณให้ แต่ละเขตการศึกษา จัดทำแผนการสอนขึ้นใช้เองในเขตการศึกษาของตน เพื่อจะได้ งานเลือกที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น (สำนักงาน ศึกษาธิการ เขต) เขตการศึกษา 10 2526 : คำนำ)

แม้ว่าหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพจะเปิดโอกาสให้ผู้ใช้เวลาว่างถึง เพียงนั้น แต่การเรียนการสอนที่ผ่านมาก็ยังประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ สุธิ ประจงศักดิ์ และศิริกุล ไทพิทักษ์ (2525 : 6) กล่าวว่า สาเหตุสำคัญที่การศึกษาทาง กานการงานและพื้นฐานอาชีพล้มลุกคลุกคลานมาตลอดนั้น เกิดจากการจัดการศึกษาของ ไทยเราไม่มีความพร้อมหลายด้าน เช่น ขาดแคลนครูที่จะสอน ขาดโรงฝึกปฏิบัติงาน และเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิเคราะห์หลักสูตร ประถม ศึกษา พุทธศักราช 2503 ของกรมวิชาการ (2517 : 37-38) ที่ชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง ในการจัดการเรียนการสอนหัตถศึกษาว่า ในทางปฏิบัติ วิชานี้ เป็นวิชาที่มีปัญหามากที่สุด และไ้ด้น้อยที่สุด เนื่องมาจากสาเหตุใหญ่ ๆ คือ ขาดครูที่สั่งกั้หัตถศึกษาจริง ๆ ขาดแรงจูงใจที่จะให้เด็กเรียน ขาดอาคารสถานที่ และวัสดุไม่มีหรือมีไม่พอ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการเหลียวแลอย่างจริงจัง โรงเรียนหลายแห่งจึงใช้เวลาของวิชา นี้ไปสอนวิชาอื่น ๆ แทน นอกจากนั้น ลักขณา สมเชื้อ (2524 : 97) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "ปัญหาการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง และสอง จังหวัดชลบุรี" พบว่า มีโรงเรียนที่สามารถจัดครูเฉพาะกลุ่มวิชานี้ได้เพียงร้อยละ 2.2 เท่านั้น ครูส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนว่า ครูต้องสอนเพราะเป็นครูประจำชั้นซึ่งต้องสอนทุกวิชาถึงร้อยละ 96.0

เมื่อการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพประสบปัญหาคานการ ขาดแคลนครูผู้สอน สถานที่ฝึกปฏิบัติ และวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าว ได้มีนักการศึกษาหลาย

ท่านได้เสนอแนะแนวทางที่จะช่วยบรรเทาปัญหาดังกล่าวโดยการนำแหล่งความรู้ในชุมชน
ในท้องถิ่นมาใช้ประกอบในการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ไรจน์
กุลยากร (2517 : 1) กล่าวว่า

โรงเรียนกับชุมชนควรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะชุมชน
เป็นแหล่งวิชาอย่างหนึ่งที่ให้คุณค่าทางการศึกษาแก่นักเรียนอย่าง
กว้างขวาง เป็นคนว่า ชรรวมชาติแวกกลมทั้งที่มีชีวิตและไม่มี
ชีวิต สถาบันต่าง ๆ ตลอดจนบุคคลผู้มีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
โดยเฉพาะ สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี เป็นแหล่งวิชาที่มีประโยชน์
มาก ถ้าหากครูรู้จักใช้ประกอบการสอนเพื่อจัดประสบการณ์
ให้นักเรียนทั้งประสบการณ์ตรงและประสบการณ์แทน

ชุมชนเป็นภาพส่วนย่อยของโลก เป็นแหล่งความรู้หลายอย่างที่ครูจะนำมาใช้
ให้เกิดประโยชน์ทางการสอนได้มากที่สุด และเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยากไม่สิ้นเปลือง การ
ที่ครูไม่ได้นำเอาแหล่งความรู้ในชุมชนมาใช้ในการสอน เรียกว่า ครูได้มองข้ามสิ่ง
ที่มีค่ายิ่งไปอย่างน่าเสียดาย (ทศพร เขาวนที 2517 : 4) การจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนั้น จัดได้ทั้งในและนอกห้องเรียน กอง
บรรณาธิการ ประชาศึกษา (2526 : 9) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า

ครูและนักเรียนควรใช้แหล่งวิทยาคารต่าง ๆ ในแต่ละท้องถิ่นให้
เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด เช่น บริเวณรอบ ๆ
โรงเรียน บ้าน ชุมชน สวน ไร่ นา วัค, สถานีอนามัย ศูนย์ที่มี
ความรู้ความสามารถเฉพาะ สิ่งของวัสดุต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ
ที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อ
ส่งเสริมให้เกิดความรู้ตามที่หลักสูตรวางไว้

สำหรับปัญหาทางด้านการขาดแคลนครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
นั้น สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2526 : 9) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครูที่สอนไม่จำเป็นต้อง
ต้องเป็นครูที่มีความรู้เฉพาะอย่าง แต่ขอให้เป็นผู้ที่มีศรัทธา มีความสนใจในเรื่อง
การทำงานและอาชีพ อาจเป็นครู หรือผู้รู้ ผู้ชำนาญการในท้องถิ่นก็ได้ ส่วนวัสดุอุปกรณ์
ควรใช้ประโยชน์จากวัสดุที่มีในท้องถิ่นให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้
แหล่งความรู้ในชุมชนทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่า ถ้าครูได้นำแหล่งความรู้ในชุมชนในท้องถิ่น

มาใช้ประกอบในการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จะช่วยบรรเทาปัญหา
ดังกล่าวได้ กล่าวคือการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านในท้องถิ่นมา
บรรยายให้นักเรียนฟัง หรือมาสาธิตให้นักเรียนดู หรือการให้นักเรียนไปสัมภาษณ์ผู้
ผู้ชำนาญเฉพาะด้านในท้องถิ่น จะช่วยบรรเทาปัญหาคำถามการซักแค้นครูที่จะสอน การ
พานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ ภูเขา หรือฝึกงานในสถานประกอบการหรือสถาน
ประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่น จะช่วยบรรเทาปัญหาคำถามการซักแค้นสถานที่สำหรับฝึก
ปฏิบัติ และการนำวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน จะช่วยบรรเทา
ปัญหาคำถามการซักแค้นวัสดุในการฝึกปฏิบัติ

เนื่องจากได้มองเห็นปัญหาในการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
และเชื่อว่า การใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการเรียนการสอนจะช่วยบรรเทาปัญหาได้
ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการเรียนการสอนกลุ่มการทำงาน
และพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการ
ศึกษา 10 ว่า ครูได้นำแหล่งความรู้ในชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอนมากน้อยแค่ไหน
และในการใช้นั้นประสบปัญหาและอุปสรรคเพียงใด

อนึ่ง เนื่องจากเขตการศึกษา 10 เป็นเขตการศึกษาที่มีจำนวนอำเภอที่
ประกาศเป็นพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบทตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 5 (2525-2529) มากที่สุดถึง 75 อำเภอในจำนวนอำเภอทั้งหมด 83 อำเภอ
คิดเป็นร้อยละ 90.36 ของอำเภอทั้งหมดในเขตการศึกษา 10 (คณะกรรมการพัฒนา
การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2526 : 246-248) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะ
ศึกษาการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนประกอบการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่สอน
กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 10 เพื่อหา
แนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพให้ได้ผลดี เหมาะสมกับ
สภาพและความต้องการของท้องถิ่น และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) ซึ่งเน้นหนักที่จะพัฒนาชนบทพื้นที่เป้าหมายที่
มีความยากจนหนาแน่นอย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการสอนกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 10
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการสอนกับการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในสภาพการณ์จริง ของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่สอนกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 10
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของครูในการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการสอนกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 10

สมมติฐานของการวิจัย

จากการศึกษาข้อคิดเห็นของนักการศึกษา เอกสาร ตำราและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แหล่งความรู้ในชุมชน พอสรุปได้ว่า การใช้แหล่งความรู้ในชุมชนนั้น ประสบปัญหาหลายด้าน แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหาเรื่องเวลา เช่นครูไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับเตรียมงาน โรงเรียนไม่จัดชั่วโมงพิเศษไว้สำหรับฟังวิทยากรบรรยาย สาธิตให้ดูหรือไปศึกษา ศึกษานอกสถานที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูแต่ละคนต่างก็มีงานสอนเนื้อหาเพื่อให้ทันตามหลักสูตร จึงไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการใช้แหล่งความรู้ในชุมชน นอกจากนั้น การเชิญวิทยากร การพานักเรียนไปศึกษา ศึกษานอกสถานที่ที่ยังจะต้องผ่านระเบียบของโรงเรียนหลายขั้นตอน ทำให้เกิดความล่าช้าไม่ทันกับบทเรียนเป็นต้น จากปัญหาดังกล่าว อาจจะทำให้การใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในสภาพการณ์จริงของครูลดน้อยลง แม้ว่า ครูจะเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการสอนมากเพียงใดก็ตาม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ว่า

ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่สอนกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 10 มีความต้องการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการสอนมากกว่าการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในสภาพการณ์จริง

ขอบเขตของการวิจัย

1. โรงเรียนประถมศึกษามุ่งเฉพาะโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในอำเภอที่ประกาศเป็นพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท ในเขตการศึกษา 10 เท่านั้น

2. ตัวอย่างประชากร เป็นครูที่สอนกลุ่มการเรียนและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในอำเภอที่ประกาศเป็นพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท ในเขตการศึกษา 10

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การตอบแบบสอบถามของครูเป็นไปตามสภาพความเป็นจริง
2. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่เชื่อถือได้ เพราะได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ นำไปทดลองใช้และได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมแล้ว

คำจำกัดความ

การใช้ หมายถึง การนำแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มการเรียนและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งครอบคลุมถึง

1. การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักเรียนฟัง หรือสาธิตให้นักเรียนดูในเวลาเรียน
2. การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ ภูเขาหรือป่าในสถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่น
3. การให้นักเรียนไปสัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้ชำนาญเฉพาะด้านในท้องถิ่นหรือไปศึกษาคนควาเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนด้วยตนเอง
4. การใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นประกอบการเรียนการสอน

แหล่งความรู้ในชุมชน หมายถึงบุคคล สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น
ซึ่งอยู่ในขอบเขตที่โรงเรียนสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและ
พื้นฐานอาชีพ ได้แก่

1. วิทยากร ผู้รู้ ผู้ชำนาญเฉพาะด้านในท้องถิ่น
2. สถาบันการศึกษาที่สูงกว่าระดับประถมศึกษาในท้องถิ่น
3. หน่วยงานของราชการ
4. หอสมุดในท้องถิ่น
5. สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่น
6. วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ในที่นี้ผู้วิจัยหมายถึงวัสดุสิ้นเปลือง
ที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้วย

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึงมวลประสบการณ์กลุ่มที่ 4 ของหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย
งานพื้นฐานที่ทุกคนต้องเรียนเหมือนกัน ได้แก่ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และ
งานช่าง และงานเลือกที่ให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจและความถนัด ซึ่งมีอยู่
5 แขนง ได้แก่ แขนงงานบ้าน แขนงงานเกษตร แขนงงานช่างประดิษฐ์ แขนงงานช่าง
และแขนงงานอาชีพอื่น ๆ

เขตการศึกษา 10 หมายถึง จังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม มหาสารคาม
มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด และอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู เอกสาร วารสาร บทความ
งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพและการใช้แหล่งความรู้
ในชุมชนในการเรียนการสอน
2. ศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-
2529) และแผนพัฒนาชนบทพื้นที่ยากจนประจำปี 2527-2529
3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการสอน
กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ทรวจสอบเนื้อหาและ
สำนวนภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้รับคำแนะนำ

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรในอำเภอ พัทธภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคามจำนวน 30 คน จากโรงเรียน 30 โรง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

5. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 10 ที่เป็นตัวอย่างประชากรจำนวน 436 คน

6. นำข้อมูลที่ได้ออกมาหาค่าร้อยละ มีชนิดมีเลชคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความถี่ของการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนกับการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในสภาพการณ์จริงของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

7. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล และเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อเสนอแนะประกอบการปรับปรุงการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางที่จะกระตุ้นให้ครูผู้สอนมองเห็นความสำคัญและคุณค่าของการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย